Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

СССР өлөҥүөк оройуоннааҕы көмитэтэ уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советэ органа
Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 4-с сыла.

№ 57 (315)
От ыйын 19 күнэ
1957 сыл.
Бэнидиэнньэ

Сыаната 10 харчы

Тыа сирдэригэр агитационнай-маассабай, культурнай-сырдатар үлэни өссө туһаарыыга культурнай фронт үлэһиттэригэр партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр, колхозтар, Советтар, интеллигенция улахан көмөҥү оҥоруох тустаахтар.

Культурнай-сырдатар үлэһиттэр Бүтүн Россиятаабы сүбэ мунньахтара

(Сүбэ мунньах кыттыылаабын суруга)

Муус устар ыйы 23-26 күннэригэр Москваҕа Союзтар дьиэлэрин Колоннай саалатыгар культурнай-сырдатар тэрилтэлэр үлэһиттэрин Бүтүн Россиятаабы сүбэ мунньахтара буолан ааста.

Сүбэ мунньаха Российскай Федерация бары уобаластарыттан, кыраайдарыттан, автономнай республикаларыттан культурнай фронт үлэһиттэрэ кэлбиттэр. Кинилэртэн үгүстэрин түөстэрин Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриҥэ кыттыы иһин уонна килиэп иһин охсуһууга үрдүк көрдөрүүҥ ситиһии иһин правительственнай наҕараадалар киэргэтэллэр.

Кинилэр ортолоругар кулууптар, библиотекалар сэбиэдиссэйдэрэ, учууталлар, агрономнар, общественник-лекторлар, уус-уран самодеятельностар куруһуоктарын салайааччылара, киномеханиктар, кинигэни атыылааччылар бааллар. Маны сэргэ сэлиэнньэҕэ үрдүк культура киэҥ хамсаабынын инициаторлара, колхозунай кулууптары, библиотекалары, стадиэннары, радиоузеллары тутууну тэрийээччилэр—оройуоннар, нэһилиэктэр, колхозтар председателлэрэ, партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр секретардара кэлбиттэр.

Сүбэ мунньах үлэтигэр ССКП Кин Комитетын Секретардара т.т. И. И. Беляев, Н. Н. Носелов, М. А. Суслов, СССР Культуратын Министрэ таб. Михайлов, академик Лысенко, композитор Новиков, Монголия Народнай Республикатын представителлэрэ, партия үгүс обкомнарын секретардара уонна уобаластар, кыраайдар Советтарын исполкомнарын председателлэрин солбуйаччылар кыттыыны ылылар.

«Тыа сирдэриниэҕи культурнай-сырдатар тэрилтэлэр үлэлэрин туругун туһунан» дакылааты РСФСР Культуратын Министрэ таб. Т. М. Зуева оҥордо.

Улуу Октябрь кыайыыта үлэһиттэр культураларын, талааннарын уонна дьоҕурдарын сайыннарыыга киэҥ аартыгы аспыта. Кылгас кэм иһигэр Советскай Союз норуоттара Коммунистическай партия уонна Советскай правительство салалтатынан модун промышленностаах, үрдүк сайдыылаах тыа хаһаайыстыбалаах советскай государствоны тэрийдилэр,—диир таб. Зуева.—Дойдуга дьиҥнээх культурнай революция олохха киириитинэн кэлэн туттабыт. Российскай Федерация дэриэбинэлэригэр уонна сэлиэнньэлэригэр 63 тыһыынча культура дьиэлэрэ, кулууптар, аҕыар балаҕаннар, 57 тыһыынча библиотекалар, 37 тыһыынча киноустановкалар, 17 тыһыынчаттан тахса радиоузеллар үлэлиллэр. Сэлиэнньэтээҕи аҕааччыга мөлүйүөнүнэн экземплярдаах хаһыаттар, сурунааллар, кинигэлэр тириэрдиллэллэр.

XX историческай съезд директиваларын толоруута тыа сирдэриниэҕи культура учреждениелэрин үлэһиттэрэ балачча ситиһиилэри оҥордулар. Алтайскай кыраай культурнай-сырдатар учреждениелара баай опыты мунньуннулар. Кинилэр кырыс уонна оһорбо сирдэри туһаҕа киллэрилгэ, үрдүк үүнүүнү ылыыга, бастыҥ опыты тарҕатыыга колхозтарга, совхозтарга улахан көмөҥү оҥороллор.

Московскай, Воронежскай уобаластарын культураларын үлэһиттэрэ сүөһүҥ ипитээччилэр ортолоругар культурнай-сырдатар үлэни тэрийиигэ үтүө холобуру көрдөрөллөр.

Новосибирскай уобалас культуратын үлэһиттэрэ сыаналаах көҕүлэһиини көтөхтүлэр. Кинилэр колхозтар көмөлөрүнэн икки сыл иһиэн уобалаһы бүттүүнүн кинофикациялыырга, хас колхозтар ахсын биртэн итэҕэһэ суох станционарнай киноустановкалаах буолалларын ситиһэргэ быһаарыннылар.

Белгородскай уобалас колхозтара культура дьиэлэрин, библиотекалары, кулууптары, оскуолалары, оҕо дьааһыналарын, баанньыктары, төрүүр дьиэлэри, спортивнай площадкалары о.д.а. тутууга улахан үлэни ыыталлар. Белгородскайдар бачыымнарынан Российскай Федерация үгүс уобаластарыгар, кыраайдарыгар уонна автономнай республикаларыгар колхозтар сэлиэнньэлэрин туһаран оҥоруу, культуратын үрдэтии иһин маассабай хамсааһын саҕаланна.

Таб. Зуева итиитэн салгыы сэлиэнньэҕэ культурнай-сырдатар үлэҕэ баар итэҕэстэргэ тохтоото уонна культурнай-сырдатар үлэни туһаарыыга иннинки соруктары ыйда.

Сүбэ мунньах кыттыылаахтара культурнай тутууга баай үлэ опыттарын киэҥник кэпсээтилэр итиэннэ культурнай-сырдатар үлэни үрдүк таһымнаахтык ыытыыга сыаналаах этиилэри оҥордулар. Холобура, Алтайскай кыраайга учительница Иванова оройуоннааҕы Культура дьиэтин иһиэн үлэлиир драматическай куруһуогу 18 сыл устата салайан кыраайга биллэр театральнай коллективы үөскэппит.

Сүбэ мунньах РСФСР культуратын уонна искусствотын бары үлэһиттэригэр ыҥырыы суругу бипир санаанан ылынна.

Советскай дьоннор Улуу Октябрь 40 сыла туолуутун дьоһуннаах бэлэхтэринэн көрсөргө бэлэмнэнэллэр. Оройуон культуранан сырдатар тэрилтэлэрэ культурнай сырдатар үлэһиттэр Бүтүн Россиятаабы сүбэ мунньахтарын ыҥырыытын дьүүллэһэн быһаччы дьаһаллары ылыахтаахтар.

Хас бипрдии кулууптар, библиотекалар, кыһыл чуумнар үлэһиттэр культурнайдык сыныьанар кинилэринэн буолуохтаахтар.

Тыа сирдэригэр агитационнай-маассабай, культурнай-сырдатар үлэни өссө туһаарыыга культурнай фронт үлэһиттэригэр партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр, колхозтар, Советтар, интеллигенция улахан көмөҥү оҥоруох тустаахтар.

М. Григорьева,
Райсовет исполкомун культураҕа отделын сэбиэдиссэйэ.

Народнай демократия дойдуларыгар

Корея Народнай-Демократическай Республикатыгар үлэһиттэр бэйэлэрин сыныьаланнарын атааралларыгар элбэх сыныьанар дьиэлэр уонна санаторийдар үлэлиллэр. Аастыт сылга 120 тыһыынчаттан тахса үлэһиттэр сыныьаланнарын манна атаарбыттара, ити 1955 сылга тэҥнээтэххэ алта аҥаар төгүлүнэн элбэх.

СНИМОККА: Вонсанскайдааҕы сыныьанар дьиэ остолобуойугар.

КНДР Кин телеграфнай агентствотын фотота.

Польшаҕа муораҕа балыктааһын сайдыыта

Варшава. (ССТА). Норуот хаһаайыстыбатын народнай демократическай былаас сыларыгар төрүттэммит салаата—муораҕа балыктааһын ситиһиилээхтик сайдар. Балтийскай муораҕа «Дальмор» диэн аналлаах флотилия тэриллиэ. Бу флотилия суднолара ыраах муораҕа бултуу мэлдьитин тахсаллар.

Аастыт сыл Польша балык сыттара 119 тыһыынча тонна муора балыгын бултаабыттара. Оттон сэрии иннинээҕи 1938 сылга муора балыгын булда баара-суоҕа 12,5 тонна этэ. Быйыл муораҕа балыктааһын салгыы биллэрдик улаатыыта былааннанар.

Сэрии кэнниниэҕи сылларга Балтийскай муора биэрэктэригэр балык бөлдүн саҥа портара уонна базалара олохтоннулар. Кинилэртэн бөдөҥнорүнэн Гдынь, Колобжеч, Устка, Свинауйсьце буолаллар. Гдынь уонна Свинеуйсьце портарга бөдөҥ холодильниктар, консерва заводтара уонна балыгы туһаран оҥорор атын предприятиелар тутулуннулар.

Чехословакия үрдүк үөрэҕин заведениеларыгар

Чехословакия үрдүк үөрэҕин бары 40 заведениеларыгар үөрэх дьыла түмүктэннэ. Вузтары 10 тыһыынча кэриҥэ киһи бүтэрдэ.

Саҥа студеннары ылыыга бэлэмнэнии үлэ барар. 11 сыллаах орто оскуолалары бүтэрбит 30 тыһыынча киһиттэн үрдүк үөрэх заведениеларыгар 14 тыһыынчалара киириэхтэрэ.

Билиҥҥи бириэмэҕэ Чехословакия вузтарыгар 53 тыһыынча студеннар үөрэнэллэр а. э. буржуазнай Чехословакия үрдүк үөрэҕин 13 заведениеларыгар үөрэммит студеннардааҕар 3 төгүл кэриҥэ элбэх.

БУДАПЕШТ ТУПСАРЫЛЛАН ОҤОҺУЛЛАР

Будапешт олохтоохторо бэйэлэрин куораттарынан киэн тутталлар. Кэрэ көстүүлээх архитектурнай ансамбллар Будапешты кырдьык даҕаны аан дойду кырасыабай куораттарыттан биирдэстэриниэн оҥороллор.

Контрреволюционнай өрөтуруу куоракка улахан хоромньуну таһаарбыта. Хортистскай бандьыыттар элбэх дьиэлэри үлтүрүппүттэрэ. Олортон баһыйар үгүс өттө билигин чөлөрүгэр түһэрилиннилэр. Эргэ дьиэлэр өрөмүөннэнэллэр. Бары уулуссаларга кэриэтэ дьиэлэри кыраскалааһын ыытыллар.

Будапештка олорор дьиэлэри өрөмүөннүүргэ 727 мөлүйүөн фриннар бэрилиннилэр.

Куорат үгүс оройуоннарыгар олорор дьиэлэрдээх саҥа кыбартааллар үүнэллэр. Будапештка билигин 1.700 квартира тутулла турар.

„Саха сирэ — туспа экономическай оройуон“ диэн лекция

Оройуон киинигэр от ыйын 16 күнүгэр «Саха сирэ—туспа экономическай оройуон» диэн темаҕа лекцияны географическай наука кандидата таб. Наумов аахта.

Наука кандидата Саха сирэ иннинки сайдар үтүө кэскиллэрин туһунан сиһилии киэҥник кэпсээтэ.

Бөһүөлэк олохтоохторо кэрэхсэбиллээх лекцияны аахнытын иһин, географическай наука кандидата таб. Наумовка махталларын биллэрдилэр.

Аан дойдутааҕы геофизическай сыл

1957 сыл от ыйын 1 күнүттэн 1958 сыл ахсыннары 31 күнүгэр диэри аан дойду үрдүнэн геофизическай сыл ыытыллар. Уон аҕыс ый устата 50-тан тахса дойдулар ученайдара Сири бары өттүнэн чинчийиэхтэрэ.

Билиҥҥэ диэри Сири аан дойду үрдүнэн комплекснай чинчийии иккитэ ыытыллыбыта. Киниләр бэйәләрин сүрүн соруктарынан Арктиканы үөрэтиини туруорбуттара. Маҥнайгы аан дойдутааҕы полярнай сыл 1882—1883 сылларга ыытыллыбыта, иккис 1932—1933 сылларга, 1950 сыллааххы үһүс Аан дойдутааҕы полярнай сылы ыытарга этии туруоруллубута. Ол гынан баран, полярнай өттүнэн эрэ үөрэтиинэн мунурданыы биһиги бириэмэбитигэр хайы-үйэ ситэтэ суоҕа дьэҥкэ буолбута. Онон Аан дойдутааҕы геофизическай сылы ыытарга уонна биһиги планетабытын бүтүннүүтүн бары өттүнэн комплекснай чинчийии тэриллэргэ быһаарыллыбыта.

I

Советскай государство биһиги учреждениеларбытыгар Аан дойдутааҕы геофизическай сыл программатынан чинчийии ыытыллыбыта. Киниләр бэйәләрин сүрүн соруктарынан Арктиканы үөрэтиини туруорбуттара. Маҥнайгы аан дойдутааҕы полярнай сыл 1882—1883 сылларга ыытыллыбыта, иккис 1932—1933 сылларга, 1950 сыллааххы үһүс Аан дойдутааҕы полярнай сылы ыытарга этии туруоруллубута. Ол гынан баран, полярнай өттүнэн эрэ үөрэтиинэн мунурданыы биһиги бириэмэбитигэр хайы-үйэ ситэтэ суоҕа дьэҥкэ буолбута. Онон Аан дойдутааҕы геофизическай сылы ыытарга уонна биһиги планетабытын бүтүннүүтүн бары өттүнэн комплекснай чинчийии тэриллэргэ быһаарыллыбыта.

Советскай государство биһиги учреждениеларбытыгар Аан дойдутааҕы геофизическай сыл программатынан чинчийии ыытыллыбыта. Киниләр бэйәләрин сүрүн соруктарынан Арктиканы үөрэтиини туруорбуттара. Маҥнайгы аан дойдутааҕы полярнай сыл 1882—1883 сылларга ыытыллыбыта, иккис 1932—1933 сылларга, 1950 сыллааххы үһүс Аан дойдутааҕы полярнай сылы ыытарга этии туруоруллубута. Ол гынан баран, полярнай өттүнэн эрэ үөрэтиинэн мунурданыы биһиги бириэмэбитигэр хайы-үйэ ситэтэ суоҕа дьэҥкэ буолбута. Онон Аан дойдутааҕы геофизическай сылы ыытарга уонна биһиги планетабытын бүтүннүүтүн бары өттүнэн комплекснай чинчийии тэриллэргэ быһаарыллыбыта.

I